

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 227.745 van 19 juni 2014
in de zaak A. 208.357/VII-38.778.**

In zake : Carolina NELLEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Stijn Verbist en Sam Voet
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Graaf Van Hoornestraat 51
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door
de minister van Volksgezondheid
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Jean-François De Bock en Joy Moens
kantoor houdend te 1050 Brussel
Waterloosesteenweg 612
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 25 maart 2013, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de federale overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu van 24 januari 2012 waarbij 20 honden, 8 chinchilla's, 4 zebravinken, 1 Europese langhaar (kat), 2 geelkuifkaketoe's, 1 blauw gele ara, 5 shetland pony's waarvan 1 moeder met veulen, 2 jonge veulen ezels, 1 middelgrote schimmel, 1 alpaca, 4 schapen, 1 mini zwijntje en 15 à 20 kippen definitief in volle eigendom gegeven worden aan Dierenbescherming & Zorgboerderij 'De Vliegenstal', gelegen aan de Vliegenstal 6 te Beveren en waarbij 8 tamme ganzen, 2 muskuseenden, 1 Hollandse kwaker en 1 Schots Hooglandrund eveneens definitief en in volle eigendom, gegeven worden

aan het vogel- en zoogdierenopvangcentrum Heusden-Zolder, gelegen aan de Strabroekweg 32 te Heusden-Zolder.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 223.977 van 20 juni 2013 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

Verzoekster heeft een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord en verzoekster heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur Werner Weymeersch heeft een verslag opgesteld.

Verzoekster heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 22 mei 2014.

Staatsraad Eric Brewaeys heeft verslag uitgebracht.

Auditeur Frederic Eggermont heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Op 20 januari 2013 wordt aan de lokale politie Voorkempen melding gedaan van dierenmishandeling. Die melding wordt opgetekend in een aanvankelijk proces-verbaal van 21 januari 2013. De meest hulpbehoevende dieren worden meegenomen voor verzorging.

4. De bestreden beslissing wordt op 24 januari 2013 genomen. De in beslag genomen dieren worden, zonder verhaal, op bevel van de dienst Dierenwelzijn, definitief in volle eigendom gegeven aan :

"a) Dierenbescherming & Zorgboerderij "De Vliegenstal" - Vliegenstal 6 - 9120 Beveren: 20 honden, 8 chinchilla's, 4 zebravinken, 1 Europese langhaar (kat), 2 geelkuifkaketoe's, 1 blauw gele ara, 5 shetland pony's waarvan 1 moeder met veulen, 2 jonge veulen ezels, 1 middelgrote schimmel, 1 alpaca, 4 schapen, 1 mini zwijntje, 15 à 20 kippen;

b) Vogel- en zoogdierenopvangcentrum Heusden - Zolder - Strabroekweg 32 - 3550 Heusden-Zolder : 8 tamme ganzen, 2 muskuseenden, 1 Hollandse kwaker, 1 Schots Hooglandrund".

De motivering van deze beslissing luidt als volgt :

"Gelet op de overtredingen van het art. 1 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren: Niemand mag, uitgezonderd bij overmacht, handelingen plegen die niet door deze wet zijn voorzien en waardoor een dier zonder noodzaak omkomt of zonder noodzaak een verminking, een letsel, of pijn ondergaat.

- Er worden drie dode dieren aangetroffen wat mits een correcte verzorging en huisvesting had kunnen voorkomen worden

- Één van de dieren (chihuahua met chipnummer 972000000096364) heeft een ontstoken huid en op meerdere plaatsen doorligwonden en heeft dus letsels en pijn die mits een correcte verzorging en huisvesting hadden kunnen voorkomen;

Gelet op de overtredingen van het art. 4. van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren:

1. De dieren worden niet gehouden overeenkomstig hun ethologische en fysiologische behoeften:

- De dieren beschikken niet over een aangepaste huisvesting : 18 honden en een kat zijn gehuisvest in knaagdierenkooien waarbij meerdere honden samen

zitten in een kooi en beschikken dus over onvoldoende bewegingsruimte; ten gevolge van de slechte hygiëne in de hokken beschikken de dieren ook niet over een droge en comfortabele maar vooral propere ligplaats

- De dieren worden onvoldoende verzorgd:

- o De meeste dieren bevinden zich in kooien besmeurd met uitwerpselen waardoor een milieu wordt gecreëerd dat een ideale voedingsbodem is voor ziektes met de nodige gezondheidsrisico's voor het dier, de hygiëne vertoont ernstige gebreken en er is geen regelmatige reiniging van dierenverblijven

- o Een aantal dieren had geen eten of drinken

- o Alle honden en hoefdieren zijn ondervoed

- o Alle honden zitten onder de vlooiën

- o De meerderheid van de honden heeft een oorontsteking en er is een hond met een oogontsteking

2. De bewegingsvrijheid van de dieren mag niet zodanig beperkt worden dat de dieren aan vermijdbare pijnen, lijden of letsels worden blootgesteld en moeten voldoende ruimte en bewegingsvrijheid krijgen : hieraan is duidelijk niet voldaan gezien de doorligwonden bij één van de dieren

3. Temperatuur, de verluchting en de overige milieuvoorwaarden voldoen niet aan de fysiologische en ethologische behoeften van de soort : de ruimte is niet verwarmd en is slecht geventileerd en er hangt dan ook een bijtende ammoniakgeur;

Gelet op de overtredingen van het art 2 en/of 3 van het KB van 28 mei 2004 betreffende de identificatie en registratie van honden : slechts 4 van de 20 honden zijn geïdentificeerd;

Gelet op de onaanvaardbare omstandigheden waarin de dieren werden aangetroffen;

Gelet op het feit dat betrokkene geen enkel contact meer opneemt met de verzorger van haar dieren en niet meer te bereiken is waaruit blijkt dat zij blijkbaar geen interesse meer heeft voor haar dieren en wij moeten besluiten dat zij haar dieren achtergelaten heeft;

Gelet op het feit dat de vaststellingen wijzen op een gebrek aan aandacht voor de noden van de dieren en een gebrek aan verantwoordelijkheidszin door betrokkene;

Gelet op het feit dat de dieren weinig of geen geldelijke waarde hebben en de kosten van opvang en te koop stellen groter zijn dan de baten".

5. Op 13 februari 2013 wordt verzoekster terug in het bezit gesteld van een aantal dieren.

IV. Ontvankelijkheid

6. In het auditorsverslag wordt ambtshalve als exceptie het gebrek aan belang van verzoekster opgeworpen. Daarbij wordt verwezen naar het arrest van de Raad van State nr. 210.108 van 24 december 2010. In dat arrest oordeelde de Raad dat de plaatsing van dieren in een opvangfamilie een definitieve toestand doet ontstaan die voor gevolg heeft dat de verzoekende partij elk actueel belang bij haar beroep verliest.

7. Verzoekster stelde reeds in haar inleidende akte, met verwijzing naar persberichten, dat de bestreden beslissing haar ernstige morele schade toebracht. Zij betoogt dat de indruk wordt gewekt dat zij haar dieren niet goed zou verzorgen en zou verwaarlozen.

8. In de laatste memorie stelt verzoekster het volgende :

"Het belang van verzoekende partij, zoals uiteengezet in het verzoekschrift tot schorsing en vernietiging is niet enkel geadstrueerd met betrekking tot de eventuele revindicatie van de dieren, ook geeft verzoekster aan ernstige morele schade te ondervinden van de bestreden beslissing (o.a. ernstige reputatieschade).

Los van de vraag of een vernietiging mogelijks geen effect heeft op de eigendomssituatie van de geadopteerde dieren, dan nog heeft verzoekende partij een persoonlijk belang (RvS nr. 25.290 d.d. 7 mei 1985) bij de vernietiging van de bestreden beslissing.

Eenzijds zal zij haar ernstige imagoschade die zij heeft opgelopen kunnen herstellen, hetgeen een actueel moreel belang uitmaakt, anderzijds zal zij na een vernietiging, een burgerlijke procedure kunnen starten bij de rechtbanken om de schade die zij heeft geleden door de onwettige bestreden beslissing te weerhalen. Het belang, dat uit verschillende componenten bestaat, is derhalve ook voldoende zeker en actueel.

Door de vernietiging van de bestreden beslissing zal de imagoschade die verzoekster heeft geleden door de onwettige bestreden beslissing publiekelijk en formeel kunnen worden rechtsgezet, hetgeen een persoonlijk belang bij de procedure betekent.

(...)

Nu door de vernietiging van de bestreden beslissing nog steeds verschillende zaken zoals imagoschade en schadevergoeding kunnen worden rechtgezet is het belang nog steeds voldoende zeker, hetgeen ook wordt vereist door de vaste rechtspraak van uw Raad.

Ook is het belang van verzoekende partij aangetoond in het licht van de

vaste rechtspraak van uw Raad in verband met voordeel dat de vernietiging aan verzoekende partij zal verschaffen.

In het auditorsverslag wordt gewezen op het arrest Poirier nr. 210.108. Verzoekende partij kan niet determineren op welke wijze het belang van Poirier werd omschreven tegen de adoptieprocedure in casu, doch merkt wel op dat in zaak van Nellen het belang ruimer wordt omschreven als het terugkrijgen van de dieren.

Los van het feit of er definitieve situaties ontstaan in verband niet het eigendomsrecht heeft verzoekende partijen wel degelijk een belang met betrekking tot de reputatieschade die kan worden goedge maakt door de vernietiging van de bestreden beslissing, en een bijkomend financieel belang ter vergoeding van de schade die zij heeft geleden.

Daarnaast bepaalt artikel 6.1 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens dat een burger een toegang tot een rechter dient te hebben. In onderhavig geval is dit rechtsbeginsel ook van toepassing indien een administratief beslag wordt opgelegd (...).

Het feit dat uw Raad de exceptie aanneemt wordt elk verhaal of mogelijkheid tot toegang tot de rechter met betrekking tot de toets van het administratief beslag ontzegt, hetgeen een inbreuk vormt op artikel 6.1 EVRM. In die mate is ook artikel 13 EVRM geschonden dat een recht op rechtshulp inhoudt".

Beoordeling

9. De door verzoekster gegeven uiteenzetting overtuigt. De Raad van State stelt vast dat zij wel degelijk beschikt over het rechtens vereiste belang, zeker nu, zonder dat dit door de verwerende partij wordt weerlegd, blijkt dat verzoekster opnieuw in het bezit werd gesteld van een aantal dieren. De thans voorliggende gegevens zijn niet dezelfde als deze van het arrest waarover sprake in het auditorsverslag. Ingeval van vernietiging van de bestreden beslissing mag de verwerende partij vooralsnog beslissen om de dieren terug te geven aan verzoekster, indien zij van oordeel zou zijn dat deze toch zorg kan dragen voor de dieren. Verzoekster heeft wel degelijk belang bij onderhavig beroep.

BESLISSING

1. De Raad van State heropent de debatten.

2. De Raad van State gelast het door de auditeur-generaal aan te stellen lid van het auditoraat het onderzoek van de zaak voort te zetten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van negentien juni tweeduizend veertien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Eric Brewaeys,	waarnemend kamervoorzitter,
Pierre Barra,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Bart Tettelin,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Bart Tettelin

Eric Brewaeys